

การจัดทำผังพิสัยการวิจัย
(Research Mapping)

ด้านการประเมินผลกระทบทางสุขภาพ

ภูมิภาคกลาง ตะวันตก

สำนักงานคณะกรรมการ
สุขภาพแห่งชาติ

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
คณะสาธารณสุขศาสตร์

การดำเนินงาน

- รับฟังความเห็นจากคณะทำงานพัฒนาศักยภาพเครือข่ายวิชาการด้านการประเมินผลกระทบด้านสุขภาพ ภาคกลาง-ภาคตะวันตก
- แต่งตั้งคณะทำงานการพัฒนาประเด็นด้านวิชาการการประเมินผลกระทบด้านสุขภาพ จากผู้ที่ผ่านการเข้าอบรมการประเมินผลกระทบทางสุขภาพ
- จัดให้มีการประชุมพัฒนา Research Mapping
- การทบทวนข้อมูลของพื้นที่ตามประเด็นที่ได้รับฟังความเห็นจากคณะทำงานพัฒนาศักยภาพเครือข่ายวิชาการด้านการประเมินผลกระทบด้านสุขภาพ ภาคกลาง-ภาคตะวันตก

ผังพิสัยด้านการประเมินผลกระทบทางสุขภาพ ภูมิภาคกลาง-ตะวันตก

การพัฒนารอบการวิเคราะห์ที่เหมาะสม (Analytical framework; AF)

- การพัฒนาคู่มือ/แนวทางการประเมินผลกระทบทางสุขภาพและการยกระดับเครือข่ายประเมินผลกระทบทางสุขภาพ
- **ระเบียบวิธีวิทยาการประเมินผลกระทบทางสุขภาพ**

การออกแบบกรอบโดย...

การใช้ข้อมูล

- ก...
- ด้านนโยบาย...
- องค์กร...

การสร้างบุคลากรที่มี...

เครื่องมือการประเมิน

หลักสูตรเรียนรู้ HIA

การสร้างสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการดำเนินการ (Enabling environment)

- การพัฒนาระบบฐานข้อมูลเพื่อการติดตามและประเมินผล

กระบวนการสร้างการมีส่วนร่วม

กฎหมาย

ภูมิภาค: กลาง-ตะวันตก

- เทพมหานคร ปทุมธานี นนทบุรี : **ความเป็นเมือง**
- ค้า-ธุรกิจ-อุตสาหกรรม**
- นายก สระบุรี กาญจนบุรี ประจวบคีรีขันธ์ เพชรบุรีราชบุรี : **ธรรมชาติ**
- พระนครศรีอยุธยา อ่างทอง สิงห์บุรี ลพบุรี นครปฐม สุพรรณบุรี : **ประวัติศาสตร์**
- สมุทรสงคราม สมุทรสาคร : **ประมงทางทะเล**

สร้างการรับรู้/รอบรู้

อื่น ๆ

ด้านขยะอุตสาหกรรม

ด้านถนนปลอดภัย

ด้าน...

ด้าน...

ด้านอาหารปลอดภัย

ปัญหาทางด้านสิ่งแวดล้อม

- ชยะชุมชน
- ชยะอุตสาหกรรม

ตรวจสอบพบลักลอบทิ้งกากอุตสาหกรรมสระบุรี ทำเป็นขบวนการ

© 18:36 | 📅 22 พฤศจิกายน 2562 | 👁 3,019

ระบบสารสนเทศด้านการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน (pcd.go.th)

ประเด็นอุบัติเหตุทางถนน

ภาคกลาง ประกอบด้วยทางหลวงสายประธานทั้งสี่ของประเทศไทย และทางหลวงแผ่นดินอื่นๆ

- **ถนนพหลโยธิน** ทางหลวงหมายเลข 1 ของประเทศไทย เริ่มต้น กม. 0 ที่อนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ วิ่งผ่านจังหวัดปทุมธานี, พระนครศรีอยุธยา, สระบุรี, ลพบุรี และวิ่งขึ้นไปทางทิศเหนือ
- **ถนนมิตรภาพ** ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 2 กม.0 อยู่ที่ อ.เมืองสระบุรี มุ่งหน้าสู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
- **ถนนสุขุมวิท** ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3 เริ่มต้น กม. 0 ที่อนุสาวรีย์ประชาธิปไตย วิ่งผ่านจังหวัดสมุทรสาคร ไปทางภาคตะวันออกของประเทศไทย
- **ถนนเพชรเกษม** ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 4 เริ่มต้น กม.0 ตรงอนุสาวรีย์ประชาธิปไตย วิ่งไปสมุทรสาครผ่าน นครปฐม, ราชบุรี, เพชรบุรี, ประจวบคีรีขันธ์ และลงไปทางภาคใต้ของประเทศไทย
- **ถนนเอเชีย** ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 32 ต่อจากถนนพหลโยธินที่พระนครศรีอยุธยา วิ่งผ่านสระบุรี, ลพบุรี และวิ่งขึ้นไปทางทิศเหนือ

ประเด็นทางด้านสิ่งแวดล้อม

- PM 2.5
- ฝุ่นจากโรงโม่หิน

"ฝุ่นPM 2.5"ในกทม.และปริมณฑล ร้อยละ 54 เกิดจากขนส่งทางถนน

© 15 ก.พ. 2565 เวลา 12:26 น. | © 1.3k

ประเด็นทางด้านสิ่งแวดล้อม

น้ำเสียจากโรงงานอุตสาหกรรม/ ฟาร์มสัตว์

คุณภาพน้ำในจังหวัดสมุทรสาครโดยรวม จัดอยู่ในเกณฑ์เสื่อมโทรมมาก ไม่ได้มาตรฐาน แหล่งน้ำผิวดินประเภทที่ 4 ที่กำหนดไว้ ซึ่งสาเหตุที่ทำให้คุณภาพน้ำแม่น้ำท่าจีนช่วงที่ไหลผ่านจังหวัดสมุทรสาครไม่เป็นไปตามมาตรฐานคุณภาพน้ำที่กำหนด กรมควบคุมมลพิษ ได้ประเมินปริมาณมลพิษที่จะระบายลงสู่แม่น้ำท่าจีนในช่วงตอนล่างพบว่า มีปริมาณน้ำเสียเกิดขึ้นทั้งหมดประมาณ 682,483 ลบ.ม/วัน คิดเป็นปริมาณความสกปรกในรูป บีโอดีประมาณ 44,945 กก.บีโอดี/วัน โดยปริมาณความสกปรก

ที่เกิดขึ้นจะมาจากน้ำเสียจากอุตสาหกรรมมากที่สุด โดยมีสัดส่วนของปริมาณความสกปรกในรูปบีโอดี คิดเป็นร้อยละ 53 รองลงมาเป็นน้ำเสียจากชุมชน ซึ่งมีสัดส่วนของปริมาณความสกปรกในรูปบีโอดี คิดเป็นร้อยละ 39 ส่วนน้ำเสียจากการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด มีสัดส่วนของปริมาณความสกปรก

ในรูปบีโอดี คิดเป็นร้อยละ 7.8 ทั้งนี้ น้ำเสียจากการเพาะปลูก และฟาร์มสุกรก่อให้เกิดปริมาณความสกปรกน้อยมาก

ประเด็นกลุ่มปัญหา/ความเดือดร้อน/ความจำเป็นเร่งด่วน	สภาพปัญหา/รายละเอียดของปัญหา (อธิบายพอสังเขป)	ผู้ที่ได้รับผลกระทบ/จำนวนผู้ได้รับผลกระทบ
การแก้ไขปัญหาน้ำเสียในจังหวัดราชบุรีไหลลงลำน้ำสาธารณะลงสู่แม่น้ำสาขาต่าง ๆ	ปัญหาน้ำเสียของจังหวัดราชบุรี ที่ปล่อยน้ำเสียลงสู่แหล่งน้ำสาธารณะ ก่อให้เกิดปัญหากับเกษตรกรถึงจังหวัดสมุทรสงคราม และจังหวัดเพชรบุรี น้ำเน่าเสียมีสาเหตุหลักๆ จาก ๓ แหล่ง คือ น้ำใช้จากครัวเรือน ชุมชน น้ำจากเกษตรกรรม และน้ำเสียจากโรงงานอุตสาหกรรม ซึ่งเป็นปัญหาหลักให้เกิดมลพิษทางน้ำ โดยเฉพาะบริเวณอำเภอปากท่อ วัดเพลง ช่วงรอยต่อกับจังหวัดสมุทรสงคราม น้ำจะไหลออกฝั่งทะเลอ่าวไทยทางจังหวัดสมุทรสงคราม บางส่วนไหลออกทางจังหวัดเพชรบุรี ทั้งนี้สำหรับจังหวัดราชบุรีได้กำหนดแนวทางแก้ไข ดังนี้ ๑. การระบายน้ำออกจากฟาร์มสุกร เพื่อใช้ในการเกษตรต้องมีการขอใช้น้ำที่ระบายออกตามประกาศจังหวัด ลงวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๐ เรื่อง กำหนดมาตรการควบคุมการระบายน้ำทิ้งจากฟาร์มเลี้ยงสุกรสู่แหล่งน้ำสาธารณะ หรือออกสู่สิ่งแวดล้อมภายนอกของจังหวัดราชบุรี ๒. มีการบูรณาการการทำงาน โดยการสร้างเครือข่ายทั้งภาครัฐและเอกชน เข้ามาร่วมกันแก้ไขปัญหาน้ำ โดยการจัดตั้ง คณะอนุกรรมการอำนวยการผลิตและติดตามการแก้ไขปัญหาในภาพรวมจังหวัดราชบุรี และคณะอนุกรรมการ ๓ ด้าน ประกอบด้วย ๑) คณะอนุกรรมการแก้ไขปัญหาน้ำเน่าเสียจากชุมชน ๒) คณะอนุกรรมการแก้ไขปัญหาน้ำเสียจากโรงงานอุตสาหกรรม ๓) คณะอนุกรรมการแก้ไขปัญหาน้ำเสียจากฟาร์มสุกร	ประชาชนในพื้นที่อำเภอปากท่อ อำเภอวัดเพลง จังหวัดราชบุรี ประชาชนในพื้นที่จังหวัดสมุทรสงคราม และกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงหอย แครก ในพื้นที่ตำบลบางตะบูน อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี

น้ำจากน้ำ น้ำ

กาน้ำเน่าเสีย ฟาร์มหมู อำเภอเมืองราชบุรี ไม่มีบ่อบำบัด

ประเด็นทางด้านสิ่งแวดล้อม

- กลิ่นเหม็นจากโรงงานอุตสาหกรรม/
ฟาร์มสัตว์

ปัญหากลิ่นในพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร ส่วนใหญ่มีแหล่งกำเนิดมาจากสถานประกอบการประเภทการแกะล้างสัตว์น้ำ (ล้าง) เฉพาะในเขตอำเภอเมืองมีประมาณ 700 แห่ง และการแปรรูปอาหารสัตว์หรือโรงงานปลาป่นซึ่งมีอยู่ 23 แห่ง ซึ่งผู้ประกอบการมักใช้วัตถุดิบที่เน่าเสีย มีกลิ่นเหม็น

โดยไม่ได้ติดตั้งระบบขจัดกลิ่น หรือไม่เปิดระบบขจัดกลิ่นเพื่อลดต้นทุน ปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาที่สั่งสมมาเป็นเวลานานและสร้างความเคยชินให้เกิดการยอมรับโดยอ้างว่าเป็นกลิ่นเศรษฐกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงฤดูฝนที่อากาศอับชื้น จะส่งกลิ่นรุนแรงมาก ส่งผลต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนโดยรวม

ประเด็นทางสังคม

■ แรงงานต่างด้าว

แรงงานต่างด้าว 3 สัญชาติ

กัมพูชา
66,878 คน

ปทุมธานี

เมียนมา
86,403 คน

ลาว
17,802 คน

จากการที่จังหวัดสมุทรสาครมีการจ้างแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองที่ได้รับการผ่อนผันให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวเป็นจำนวนมาก ซึ่งเป็นการแก้ไขปัญหาการขาดแคลนแรงงานในระดับล่าง ในขณะที่เดียวกันการจ้างแรงงานต่างด้าวดังกล่าว ได้ส่งผลกระทบต่อทำให้เกิดปัญหาทางด้านสังคมและความมั่นคงตามมา ดังนี้

6.1 ปัญหาการอพยพครอบครัวมาทำงาน

เป็นปัญหาที่สำคัญประการแรก ซึ่งนอกจากแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองที่ได้รับการผ่อนผันให้ทำงานได้ ยังมีผู้ติดตามอีกจำนวนไม่น้อย ซึ่งไม่มีข้อมูลที่ชัดเจน ขณะนี้มีการรวมตัวตั้งถิ่นฐานเป็นกลุ่ม/ชุมชน แรงงานต่างด้าวกระจายกันอยู่ทั่วไป กลายเป็นแหล่งเสื่อมโทรมและบางแห่งเป็นแหล่งชุมชนต่างด้าวขนาดใหญ่ ซึ่งยากที่ทางราชการจะเข้าไปควบคุมได้อย่างใกล้ชิด

6.2 ปัญหาด้านสาธารณสุข แรงงานต่างด้าวที่รวมตัวอาศัยอยู่ในแหล่งชุมชนแออัด ก่อให้เกิดโรคติดต่อร้ายแรงและแพร่กระจายในชุมชน ได้แก่ วัณโรค (สายพันธุ์ใหม่) โรคกาฬหลังแอ่น โรคเท้าช้าง โรคเอดส์ ซึ่งอาจจะส่งผลกระทบต่อการผลิตค้าออกประเภทอาหาร นอกจากนี้ แรงงานต่างด้าวยังแย่งใช้บริการด้านสาธารณสุข ซึ่งรัฐต้องสูญเสียค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลมากขึ้น

การประเมินผลกระทบด้านสุขภาพ
โครงการจัดตั้งเครื่องปฏิกรณ์นิวเคลียร์วิจัยเครื่องใหม่ เพื่อการแพทย์
เกษตรกรรม และอุตสาหกรรม

